

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 6. Vtrum Sacerdotium Christi fuerit secundum ordinem Melchisedech.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

v. 17. dicit se ponere animam suam. Et c. 17. v. 19. Se sanctificare seipsum pro Apostolis; id est, sacrificare. Secus est de Martyribus, qui non habebant vitam suam in potestate: nec ipsi erant à Deo instituti Sacerdotes ad talem hostiam offerendam.

Martyros seipsum non sacrificant.

DVBIVM I.

Vtrum Christus, ut homo, An ut Deus, sit Sacerdos?

Caluini-
sta.

Est sacer-
dos ut
homo.

Ut totus
Christus,
est victi-
ma.

R Espondeo, Hæretici huius temporis, præsertim Calvinistæ, dicunt Christum, quatenus Deus est, esse Sacerdotem: humanitatem autem esse hostiam. Vtrumque falsum est: nam non erat Sacerdos, nisi secundum naturam, qua meruit & satisfecit: satisfecit enim & meruit actu sacrificandi. Atqui non meruit nec satisfecit, per diuinam naturam, ut supra q. 19. dictum est: quamquam estimatio meriti & satisfactionis, à diuinitate Personæ dependit, tamquam à principio quod operatur. Deinde; Sacerdos necessario includit naturam Deo inferiorem; nam sacrificare, est Deum colere: Christus autem ut Deus, non erat naturæ inferioris, ut posset Deum colere. Ipsum tamen Verbum potest dici Sacerdos per communicationem idiomatum. Ut verò omnis suspicio erroris vitetur, melius est addere determinationem, secundum naturam humanam.

Humanitas etiam proprie non erat victima, sed totus Christus, Pater ad Ephes. 5. ad Heb. 9. & 10. & ex D. August. lib. 4. de Trin. c. 14. Nam Christus seipsum obtulit, non solam carnem. Et sicut Deus rectè dicitur mortuus, ita potest dici victima & sacrificium.

DVBIVM II.

Quando Christus accepit Sacerdotij dignitatem?

Sacerdos ab initio conceptio-
nis.

R Espondeo, In primo momento Conceptionis: natus enim est Sacerdos, & mediator, & Saluator generis humani. Ut patet ex nominis ipsius impositione. Vnde hoc non meruit, sed merito supponebatur; sicut & esse Caput. Confirmatur; Sacerdotium in Christo, præter vnionem hypostaticam, & dona habitualia, quæ ipse non meruit, nihil ponit in ipso, quam moralem quandam potestatem ex deputatione diuinâ prouenientem. Atqui ab initio ad hoc deputatus fuit ex diuinâ benignitate, ut seipsum pro nobis offerret: ergo &c. Vnde statim hoc munere fungi cepit, mente seipsum offerens, variamque sanctificationem operans, tum circa Matrem, tum circa Ioannem Baptistam, tum circa Elizabetham, & alios: & progressu temporis illustriores Sacerdotij functiones pro rerum opportunitate edidit.

ARTICVLVS II.

Vtrum Christus simul fuerit Sacerdos & Hostia?

Fuit Hostia tripliciter.

R Espondetur Affirmatiuè. Et Patet ex Apostolo ad Ephes. 5. v. 2. Dilexit nos, inquit, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suauitatis.

Notandum est; Esse triplicem hostiam, scilicet Pro peccato, Pacificam, & Holocaustum. Et hoc triplici modo Christus fuit hostia. Nā obrulit se

& in remissionem peccatorum nostrorum; & ut pacem haberemus cum Deo; & ut tandem integrè spiritus noster cum Deo coniungeretur. Vide D. Tho.

ARTICVLVS III.

Vtrum effectus Sacerdotij Christi, sit expiatio peccatorum?

R Espondetur; Expiatio peccatorum & secundum culpam, & secundum pœnam, est effectus Sacerdotij Christi. Patet hoc ex dictis de Christi merito. Vide D. Thomam.

ARTICVLVS IV.

Vtrum effectus Sacerdotij Christi, etiam ad Christum pertinuerit?

R Espondetur; Præcipuus effectus Sacerdotij, quæ Sacerdotium, non peruenit ad Christum: quia hic effectus est expiatio peccatorum. Quod intellige in statu naturæ lapsæ. Alij autem effectus potuerunt ad ipsum peruenire: ut gloria corporis, consummatio beatitudinis, & omnis externa gloria. Circa solutionem secundi Argumenti: Notandum est; Sacrificium ex opere operato non solum esse Satisfactorium, seu Propitiatorium, licet hic sit eius principalis effectus quæ Sacerdotium est; (quo modo intellige quod hic ait D. Thomas:) sed etiam Impetratiuum gratiæ, & gloriæ. Et hoc modo poterat effectus Sacerdotij Christi peruenire ad ipsum Christum, non solum ex opere operantis; id est, ratione deuotionis ipsius offerentis; sed etiam ex opere operato; id est, ratione excellentiæ operis externi.

Effectus quidam Sacerdotij ad Christum peruenit.

ARTICVLVS V.

Vtrum Sacerdotium Christi permaneat in æternum?

R Espondetur; Sacerdotium Christi esse æternum. Primò, Quatenus virtus & effectus Sacerdotij Christi manet in æternum; quia importat nobis bona æterna. Secundò, Quia nullum aliud Sacerdotium succedet Sacerdotio Christi, sed hoc semper durabit vsque ad consummationem sæculi. Tertiò, Quia etiam munus huius Sacerdotij, scilicet oblatio Eucharistiæ, & peccatorum expiatio vsque ad finem sæculi perseverabunt. Hoc autem tempus, iuxta Scripturæ phrasim, dicitur æternum. Quarto, Quia etiam postea in omnem æternitatem perseverabit munus huius Sacerdotij in gratiarum actione & laude; & etiam in quadam repetitione oblationis præteritæ per affectum & approbationem.

Sacerdotium Christi æternum quadammodo durabit.

ARTICVLVS VI.

Vtrum Sacerdotium Christi fuerit secundum ordinem Melchisedech?

R Espondetur Affirmatiuè. Est fidei. Psal. 109. v. 4. Tu es Sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech. Quem locum Apostolus ad Heb. 7. 8. & 9. exponit de Sacerdotio Christi. Ut autem intelligatur, quomodo id fuerit:

Notandum Primò, Contra antiquos hæreticos (quorum aliqui dixerunt Melchisedech fuisse Spiritum S., alij virtutem quandam Christo maiore, alij Angelum speciem humanam) hunc fuisse verum hominem; ut patet Gen. 14. & ad Heb. 5. & 7. vbi Scriptura

Hæretici de Melchisedech.

Scripturā apertē loquitur de illo tamquā de homine. Est communis Patrum sententia. Vide Castro. Verbo, Melchisedech. Quis autem fuerit, incertū. Satis probabile est, fuisse Sem primogenitum Noë: vt docet D. Hieronymus expensis aliorum sentētij, in epist. ad Euagriū tom. 3. ep. 126. & in quaestionibus Hebraicis, quem sequitur Rupertus, Abulensis, Lippomanus, & quidam alij recentiores. Hic enim est decē generationibus antecesserit Abrahamum; tamen superuixit illi saltē annis triginta quinque; vel vt vult Hieronymus, annis quadraginta: vixit enim annis sexcentis, vt patet ex c. 11. Genes. Alij sentiunt fuisse quemdam Chananeū, qui est ex idololatriis natus esset, tamen verum Deum colebat, sicut Iob. Ita sentierunt Irēnaeus, Hyppolitus, Eusebius Caesariensis, & quidam alij, vt refert Hieronymus epist. ad Euagriū. Idem sentit Theodoretus quaest. 63. in Genesim, & aliquot Graeci posteriores, Theophilactus, & alij.

Fuit Sem.

Vel Regulus Chananeus.

Fuit verus Sacerdos.

In re Patrifamilia.

Sacerdotiū Melchisedech representat Sacerdotium Christi quintupliciter.

Notandum Secundō, Hunc Melchisedech fuisse verē Sacerdotē; vt patet Gen. 14. v. 18. At Melchisedech Rex Salem, panem & vinum protulit, erat enim Sacerdos Dei altissimi. Nomen autem Sacerdotis, propriē hic accipitur, non autem pro Principe. Pater, Tūm ex Psal. 109. tūm ex illo loco Genesim, vbi primum vocatur Rex, deinde Sacerdos. Tūm, quia Paulus ad Hebr. 7. vtrumque tribuit Melchisedech, explicans vtrumque locum. Porro, ad istud Sacerdotiū non fuit Melchisedech externis ceremonijs consecratus, vt Aaron: nec aliqua supernaturali aut peculiari potestate & autoritate donatus: sed erat tale; quale in lege naturā inter fideles vsurpabatur, apud quos, omnes primogeniti & Patres-familias, à Noë vsq; ad Aaron, erant Sacerdotes, teste Hieronymo in quaestionibus Hebraicis. Vnde videtur fuisse modus quidam Hierarchia, ita vt alij essent superiores, alij inferiores Sacerdotes. Et sic videtur Melchisedech fuisse veluti summus aliquis Sacerdos, tamquam primus Pater-familias inter omnes fideles. His positis:

Dicendum est, Christum vocari Sacerdotem secundū ordinem Melchisedech: non quod eius Sacerdotiū esset eiusdem rationis (nam Sacerdotium nouae legis, quod Christus suis ministris comunicauit, est longē excellentius Sacerdotio Melchisedech, prout veritas praestat figurā) sed ideo dicitur secundū ordinē Melchisedech, quia excellentia Sacerdotij Christi perfectiūs fuit representata in Melchisedech, prout in Scriptura introducitur; quā in vllō alio: ita vt illud, secundū ordinē Melchisedech, nihil sit aliud, quā secundū representationem, seu p̄figurationem ordinis & ritus Sacerdotij Melchisedech. Consistit autē hęc representatio in quinque cōditionibus, quas Apostolus explicat ad Hebr. 7. Primō, In conditione Personae. Nam sicut ille fuit Rex & Sacerdos, ita & Christus. Secundō, In interpretatione nominis. Nam Melchisedech interpretatur Rex iustitiae: idē quoque erat Rex Salē, quasi dicas Pacis: quē vrbis postea Hierusalem est dicta. Vtrumque autē perfectissimē conuenit Christo, qui est Rex iustitiae & Pacis; quia nobis omnem iustitiam & pacem adduxit. Est etiā Rex Hierusalem, quod est Visio pacis. Tertiō, In origine; quia ille non habuit Sacerdotiū per originē carnis, sicut Aaronici Sacerdotes: ad quod insinuandū introducitur à Scriptura ad Heb. 7. v. 3. Sine Patre, sine Matre, sine Genealogia. In

quo etiā fuit singulariter figura Christi, qui fuit sine Patre vt homo, & sine Matre vt Deus; vt notauit Chrysol. hom. 12. in ep. ad Heb. Quarto, In perpetuitate; quia adducitur à Scriptura sine principio & sine diebus: sic & Christus aeternus est. Quintō, In nobilitate; quam Apostolus ostendit dupliciter indicari in Scriptura. Primō, Quia ipse benedixit Abraham; ac proinde erat maior illo. Secundō, Quia Abraham dedit ei decimas, & consequenter tribus Leuitica & totus ordo Sacerdotij Aaronici, qui erat in lumbis Abraham, ei decimas, tamquam superiori, soluit.

Dices: Ergo etiam Christus ei decimas soluit, quia in lumbis Abraham continebatur. Resp. Neg. Consequ. Quia nō continebatur in illis secundū feminalem rationem, seu vim actiuam; sed solum secundū corpulentam substantiam, vt inquit D. Augustinus. 10. de Gen. ad litteram c. 20. & D. Th. infra q. 3. 1. a. 8. vnde nō fuit decimatus in lumbis Abraham. Vbi aduerte; Est ex contextu Genesim non fit ita clarum vter alteri decimas obtulerit; Apostolus tamen sustulit ambiguitatē. Quod etiā confirmatur ex textu Graeco vt nunc habemus, & ex Iosepho l. 1. Antiquitatum c. 18. & insinuatur Genesim. 14. v. 20. eūm dicitur: Dedit ei decimas ex omnibus; scilicet spolijs hostium, vt Iosephus explicat; de ijs enim dumtaxat ibi fit mentio.

Petes: Cur Apostolus praecipuam similitudinem inter Sacerdotiū Christi & Melchisedech omisit, quae in hoc consistit; quod sicut Melchisedech obtulit sacrificium panis & vini, quo refecti sunt Abraham milites post victoriā de Regibus, ita Christus obtulit corpus & sanguinē sub speciebus panis & vini; quo reficiuntur fideles post victoriā de tentationibus. Respondent heretici, Quia ex Scriptura nō constat Melchisedech tale sacrificiū obtulisse: nam Gen. 14. nō dicitur obtulisse in Sacrificiū, sed protulisse panem & vinum, nempe officio hospitalitatis in refectioē fessis: ita enim habebat consuetudo illius temporis; vt patet Iudic. 8. Hanc sententiā refert etiam Hieronymus ex Hebraeis in epist. ad Euagriū quae tota est de Melchisedech, Verū fide certum est, oblationē illā panis & vini quam Melchisedech fecit, fuisse symbolum & figuram Sacrificij Missae; ac proinde illam factam fuisse Deo in Sacrificiū: licet postea Abraham cum comitibus ex ea sint refecti. Ita docet Concil. Trid. sess. 22. c. 1. Christus, inquit, se Sacerdotem secundū ordinem Melchisedech in aeternū constitutum declarans, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini, Deo Patri obtulit. Eadem est sententia omnium Patrum; vt patebit Tract. de Eucharistia.

Quare dicendum est, Apostolum idē modo comparationem oblationis vtriusque Sacerdotij omisit; quod ipsi propositū esset ostendere excellentiam Sacerdotij Christi pra Aaronico. Vnde solum debebat eas similitudines cōmemorare, quae ad aeternitatem & dignitatem Sacerdotij Christi demonstrandam pertinerent; ad quod parum facit oblatio panis & vini. Non enim, quia panē & vinum obtulit, ideo Sacerdotiū Melchisedech erat praestantius legali seu Aaronico; sed ob alias causas, quas Apostolus adduxit. Accedit, quod totā illā epistolā Apostolus potissimū agit de sacrificio Christi cruento; cum quo maiorem affinitatem habebant sacrificia sacerdotij legalis, quā sacrificium Melchisedech.

13 Christus non est cōtinuus in lumbis Abraham.

14 Cur Apd. solus non comparat oblationem panis & vini.

Responsio Haereticorum.

Vera Responsio.

15
An Christi
debeat
dici sacer-
dos secundum
ordinem
Aaron,

Fabula
Iudaica.

Thomas
Waldensis.

Christus
non fuit
Leuita.

Solutur
Argumen-
tum.

Dices, Ergo potius Christus debet dici Sacerdos secundum Ordinem Aaron, quia expressius praefigurabatur eius Sacrificium per Sacrificium Aaronicum.

Respondeo; Suidas verbo Iesus in Lexico refert quandam fabulam à quodam Hebræo Neophyto acceptam, qui narrabat tamquam ingens arcanum Iudæorum, Christum fuisse electum à Phariseis Sacerdotem templi, ibiq; obuiisse munus illius Sacerdotij. Et Thomas Waldensis tom. 2. cap. 116. indicat Christum fuisse Sacerdotem Leuiticum in ordine Lectorum: citat Augustinum & Isidorum, qui tamen nihil tale dicunt: & probat, quia Christus in Synagoga docuit, & eiecit ementes & vendentes de templo: quæ sunt munia Sacerdotij. Sed omnino certum est, Christum non fuisse Sacerdotem secundum ordinem Leuiticum. Patet ex contextu ad Heb. 7. Nam is, de quo hæc dicitur, de aliâ tribu fuit, de qua nullus altario præsto fuit. Manifestum est enim quod ex Iuda ortus sit Dominus noster, in qua tribu nihil de Sacerdotibus Moyses locutus est. Idem constat ex c. 9. v. 11. Non in manufacta sancta introiit Iesus. Adde, Quod Sacerdotes non fiebant electione, sed origine ex Aaron & filijs eius. Exod. 29. Leuit. 8. 2. Paralip. 26.

Vnde ad Argumentum; Respondeo Neg. Consequentia. Sacerdotium enim Leuiticum, etiam representaret Sacrificium Christi cruentum; tamen erat imperfectum, & temporale, & per ipsum Christum auferendum: significabat enim statum Christi passibilem. Sacerdotium verò Melchisedech potius erat perficiendum: sicut Lex Evangelica sustulit legem Moyse, naturæ verò legem non sustulit, sed perfecit. Vnde Sacerdotium Melchisedech aptissime representat perpetuitatem Sacerdotij Christi. Porro, Fabulam illam bene refutat Heutenius post Euthymium in Epistolas Pauli.

Ad rationem Waldensis, Nego illa fuisse propria Sacerdotum: nam etiam Sapientes non Sacerdotes poterant docere & disputare in templo & Synagoga; vt patet de Paulo Actorum 13. 14. 17. & maxime Prophetæ. Eiecit autem vendentes & ementes non vt Sacerdos Leuiticus: nam Luca 20. v. 2. interrogabant eum In qua potestate hæc facis? sed vt Prophetæ, habens diuinitus auctoritatem. Occurrunt hic duo dubia.

D V B I V M I.

Quam potestatem habuerit Dominus ratione huius supremi Sacerdotij?

16

Potestas in
spiritualibus.

Confistit
in tribus.

Respondeo Primo, Habebat potestatem exacte satisfaciendi pro toto genere humano seipsum offerendo: id enim erat proprium munus huius Sacerdotij ad Deum.

Respondeo Secundò, Habebat supremam potestatem in spiritualibus infra Deum nulli creaturæ communicatam, quæ communiter vocatur Potestas excellentia. Ita Doctores in 4. dist. 1. & D. Thomas infra quæst. 64. art. 3. ad 4. Patet Matthæi 28. Confistit autem hæc excellentia in tribus. Primò, In supremâ iurisdictione spirituali in omnes homines, qua potest illis leges imponere, obligare, dispensare: atque adeo nouam Rempublicam spiritalem, extra quam non sit fa-

lus, institueret: vt Matthæi 16. v. 18. Tu es Petrus, & super hæc petram edificabo Ecclesiam meam &c. Secundò, In potestate condendi Sacramenta, ex se vim sanctificandi habentia, nouumque instituenti sacrificium, cuius etiam vis in totum orbem pertingat. Deinde, in potestate sanctificandi, & remittendi peccata, sine vllò symbolo externo, & etiam per alia quæuis per quæ placuerit; vt patet Matth. 9. & Luc. 5. Tertiò, In eo quod omnis alia potestas spiritualis in Ecclesia, deriuata sit per Christum ab hac potestate Sacerdotij ipsius, cum ipse eam immediatè à sua diuinitate habeat. Vt patet prioris ad Corinth. 4. v. 1. Sic nos existimet homo vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Et ad Eph. 4. v. 11. Ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios Euangelistas, alios autem Pastores & Doctores.

Respondeo Tertiò, Ratione huius supremi Sacerdotij habuit etiam potestatem in res omnes temporales totius mundi, quatenus id necessarium erat ad finem spiritalem: idque longè perfectiori modo, quam Pontifex. Et ratio est, quia perfecta potestas gubernandi ad aliquem finem superiore, necessario includit potestatem in omnia inferiora, quæ finem illum possunt impedire, vel plurimum promouere: nam omnia inferiora debent disponi, prout expedit ad finem supremum, alioquin illa potestas esset imperfecta.

D V B I V M II.

Vtrum Christus, vt homo, solum habuerit hæc indirectam potestatem in regna, & res temporales mundi; An etiam directam, tamquam verus Rex & Dominus?

Sunt tres sententiæ. Prima, Negat Christum talem potestatem habuisse. Ita Dominicus Soto in 4. dist. 25. quæst. 2. art. 1. & lib. 4. de Iustitia quæst. 4. art. 1. Eiusdem sententiæ videtur Franciscus Victoria relectione 1. De potestate Ecclesiæ, quæst. 5. num. 15. Secunda sententia est, Christum hæreditario iure fuisse Regem Iudæorum, tamquam hæredem Dauidis. Ita Richardus Armacanus lib. 4. Quaestionum Armeniacarum, cap. 16. Tertia, Christum absolutè fuisse Dominum totius orbis. Ita D. Thomas lib. 3. de Regim. Princip. cap. 12. sub finem, & 13. & 14. & insinuat infra quæst. 59. art. 4. & 6. Iacobus Almainus opusculo de potestate Ecclesiæ, cap. 8. Ioannes à Turrecremata lib. 2. de Ecclesia c. 116. Nauarrus in Cap. Nouit de Iudicijs. num. 130. respondens ad octauum Argumentum.

Dico Primò, Christus, quæ Deus, est Dominus vniuersorum tam temporalium, quam spiritualium. Patet; Quia ipsius sunt omnia titulo creationis, & conseruationis; & singula ad suos fines gubernando perducit.

Dico Secundò; Christus, vt homo, non fuit Rex regni Iudaici titulo hæreditario. Est certus, & communis Doctorum. Vide Victoriam supra num. 16. Probatur Primò, Quia Regnum Messie, de quo Scripturæ, est spirituale, extendens se non solum ad Iudæos terminos, sed ad terminos terræ, & dirigens ad finem spiritalem. Psalm. 2. v. 6. Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum eius, prædicans præceptum eius. Ioan. 18. v. 36. Regnum meum non est de hoc mundo. Idem colligitur

17
Potestas in
temporalibus.

18
Tres sententiæ.

19

Christus, quæ homo non fuit Rex hæreditarius Iudææ.

gitur Isaie 9. Hieremias 23. Ezechiel. 34. & 37. & alibi. Secundò; Si iure hereditario: ergo per B. Virginem, vel per Ioseph? Non per Ioseph; quia verè non erat Filius, sed putabatur. Luc. 3. v. 23. Deinde, quis vniquam dixit Iosephum fuisse Regem; aut vade colligi potest illum descendisse à Dauide per Salomonè, & omnes posteros primogenitos per quos ius regni descendebat? Tertio; constat successione hereditariam regni Dauidici fuisse abolitam in Iechonia, iuxta vaticinium Hieremias 22. v. 30. *scribe virum istum sterilem; neque erit de femine eius vir, qui sedeat super solium Dauid*; nempe temporale. Nam Christus descendens ex huius femine. *sedit super solium Dauid spiritale*: vt notat Hieronymus in illum locum; & optimè Ambrosius lib. 3. in Lucam sub finem: vbi fuse ostendit Christum non sedisse, nisi in solio Dauid spirituali. Eodem modo probari potest, quod neq; per Matrem regni ius habuerit. Non enim Virgo Regina, aut Pater eius Rex fuit Israëlis.

Neque Rex
Mundi,
titulo
humano.

Dico Tertio; Christus, vt homo, non fuit Rex temporalis mundi, aut alicuius regni, eo modo quo alij homines, scilicet titulo humano, qui excludat aliorum dominia. Probatum Primò; Ioan. 6. *Cum vellet ipsum facere Regem, fugit*. Luc. 12. v. 14. cum ab ipso peteretur iudicium in causa temporalis, respondit: *Quis me constituit iudicem aut discussorem super vos?* vbi Ambrosius notat, Dominum non assumpsisse hanc temporalem dignitatem. Secundò; Quia Christus paucorum rerum humano more dominium habuit; vt inter cetera fuse docet Ioannes XXII. in Extrauag. *Cum inter nonnullos. tit. de Verborum significatione*. Tertio; quia non erat consentaneum muneri & dignitati ipsius Christi, vt rectè notauit Ambrosius. Veniebat enim, vt doceret contemptum diuitiarum, honorum, & omnium rerum caducarum, tamquàm parui momenti respectu caelestium. Vnde in hymno de Epiphania dicitur: *Non eripit mortalia, qui regna dat caelestia*.

Tria con-
siderantur.

Hinc sequitur Primò; Errare illos, qui affirmant, in ipso conceptionis momento omnes Reges amisisse iura & dominia suorum regnorum, solumq; vsum permissu Christi retinuisse. Secundò; Item eos, qui omnes Reges dicunt esse Christi vicarios in temporalibus & spiritualibus: quod docuit Ioannes Wicleff teste Waldensi lib. 2. Doctorinalis fidei antiqua c. 76. Tertio; Parum esse probabilem eorum sententiam, qui dicunt Pontificem directè esse dominum totius orbis in temporalibus; eò quòd sit Vicarius Christi. Vide Victoriam loco citato à num. 13. vsque ad finem. Nauarrum in Capit. Nouis n. 88. & sequentibus.

20
Christus,
vt homo
habuit po-
testatem
indirectam
super om-
nia Regna.

Dico Quarto; Christus, vt homo, saltem habuit potestatem indirectam super omnia regna totius mundi, quatenus erat necessarium ad finem spiritalem. Vide Victoriam suprà. Patet ex dub. superiore.

Dico Quintò; Christus etiam directè habuit potestatem excellentiè super omnes res humanas, & regna totius mundi, ita vt pro suo arbitratu possede illis disponere: & hoc videntur velle Authores tertiè sententiæ.

Imò & po-
testatem
excellenti-
am in omnia
Regna habu-
it dire-
ctè.

Probatum Primò; Apocal. 19. v. 16. *Erat in seculo eius scriptum: Rex Regum, & Dominus Dominantium*; id est, in humanitate, vt exponit Glossa. Ad Hebr. 1. v. 22. *Quem constituit heredem vniuersorum*; scilicet secundum humanam naturam. Psalm. 8. v. 8. *Omnia subiecisti sub pedibus eius. oves & boues & vniuersa pecora campi*: quod Apostolus ad Hebr. 2. de Christo exponit, t. ad Corinth. 15. v. 2. *Omnia subiecit ei, prater eum, qui subiecit ei omnia*. Atqui valdè impropiè diceretur omnium Rex & Dominus & heres, si solum haberet potestatem indirectam, nec posset aliter rebus vti, quàm sit necesse ad finem spiritalem.

Probatum Secundò; Ratione. Primò, Sicut Deus est Dominus vniuersorum, & tamen non impedit propria dominia humana, sed hæc ab illo pendunt, sicut causa particulares ab vniuersali: ita potuit suæ humanitati communicare supremam quandam illius dominij participationem, quæ priuata dominia singulorum non tollerent. Sicut patet in simili, scilicet in potestate spirituali: Et si enim Christus habeat supremam potestatem excellentiæ in spiritualibus, tamen Pontifex & Episcopi habent etiam veram potestatem & iurisdictionem. Secundò; Quia Scripturæ tribuunt Christo duplicem potestatem, scilicet sacerdotalem, & regiam: ergo hæc potestates sunt aliquo modo distinctæ; sicut fuerunt in Melchisedech qui erat typus Christi. At potestas illa indirecta non est distincta à potestate spirituali, sed intrinsecè in illa includitur, tamquam ad eius rationem pertinens: ergo ponenda est in Christo aliqua potestas directæ in regna temporalia. Hinc sequitur, Christum potuisse priuare omnes Reges suis regnis, eaque alijs donare; & omnium Regum iura ab ipso pendere, saltem permissiue, idque ab initio conceptionis: Nam ab initio fuit heres vniuersorum; & ab initio dedit ei Pater omnia in manus; quamuis vsum & externam demonstrationem huius potestatis, non habuerit ante resurrectionem.

Explican-
tur, quid
potuerit
per hanc
potestatem
excellenti-
am.

Nec obstat; quòd Christus in hac vita pauper fuerit; quia sufficit, quòd vsu & affectu pauper fuerit; in his enim consistit virtus & functio paupertatis. Carentia dominij & incapacitas non est necessaria nisi in hominibus peccatoribus, quorù affectus facillè alioqui mutaretur. Simile est in castitate, ad quam sufficit affectus & vsum; incapacitas autem Matrimonij non est per se necessaria. Adde etiam Christum caruisse iure humano, & sic quoque pauperem fuisse, licet iure illo superiore esset ditissimus.

Non repu-
gnat pau-
perati
Christi.

M m iij

Q V Æ.